

เหรียญในรัชกาลปัจจุบัน



ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้มีการผลิตเหรียญกษาปณ์มากมายหลายชนิดหลายรุ่น เริ่มจากเหรียญทองแดงและเหรียญดีบุกตราพระบรมรูปตราแผ่นดิน ใน พ.ศ. 2493 ผลิตเหรียญราคา 5 บาท ขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2515 มีลักษณะเป็นเหรียญแบนเก่าเหลี่ยม แต่เนื่องด้วยมีการปลอมแปลงกันมากจึงได้ยกเลิก โดยได้ผลิตขึ้นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2520 เป็นชนิดกลมสอดไส้ทองแดง และได้มีการผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียน และเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก รวมทั้งมีการพัฒนาจัดทำเหรียญที่ระลึก ต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน มีลักษณะโดยสังเขปคือ

1. เหรียญกษาปณ์หมุนเวียน (Circulated Coins) เป็นเหรียญกษาปณ์ที่ใช้หมุนเวียนกันอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวัน มี 9 ชนิดราคาคือ 10 บาท 5 บาท 2 บาท 1 บาท 50 สตางค์ 25 สตางค์ 5 สตางค์ และ 1 สตางค์ แต่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมี 6 ชนิดราคา คือ 10 บาท 5 บาท 2 บาท 1 บาท 50 สตางค์ 25 สตางค์ ส่วนเหรียญชนิดราคา 10 สตางค์ 5 สตางค์ และ 1 สตางค์ มีใช้ในทางบัญชีเท่านั้น
2. เหรียญกษาปณ์ที่ระลึก (Commemorative coins) เป็นเหรียญกษาปณ์ที่ผลิตออกใช้ในวโรกาส และโอกาสที่สำคัญต่าง ๆ เช่น เหรียญกษาปณ์ที่ระลึกเนื่องในพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 เป็นต้น โดยจัดทำ 2 ประเภท คือ ชัดเงา และไม่ชัดเงา
***** ข้อแตกต่างระหว่างเหรียญกษาปณ์หมุนเวียน และเหรียญกษาปณ์ที่ระลึก** ก็คือการวางลวดลายด้านหน้าและด้านหลัง โคนเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนจะวางลวดลายแบบ American Turning ซึ่งจะต้องพลิกดูลวดลายด้านหลังในแนวตั้ง สำหรับเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกได้จัดวางลวดลายแบบ European Turning ซึ่งจะต้องพลิกในแนวนอนเพื่อดูลวดลายด้านหลัง
3. เหรียญที่ระลึก (Medal) เป็นเหรียญที่ผลิตขึ้นเนื่องในวโรกาสและโอกาสที่สำคัญต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างจากเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกตรงที่จะ ไม่มีราคาหน้าเหรียญ เนื่องจากมีใช้เงินตราจึงไม่สามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

เหรียญกษาปณ์หมุนเวียน



ในรัชกาลปัจจุบัน กรมธนารักษ์ได้ผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนออกใช้ในระบบเศรษฐกิจเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ โดยได้ปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ ลวดลาย อัตราส่วนผสม และกรรมวิธีการผลิตเรื่อยมา เพื่อให้สามารถผลิตเหรียญกษาปณ์ได้ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ตลอดจนมีขนาดน้ำหนักเหมาะสม สะดวกต่อการพกพา การใช้สอย และยากต่อการปลอมแปลงการปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ อัตราส่วนผสม ตลอดจนน้ำหนักและขนาดของเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนที่ผ่านมาเป็นการปรับเปลี่ยนเป็นครั้งคราวและเป็นบางราคาเท่านั้น จนกระทั่งใน พ.ศ. 2530 กรมธนารักษ์ได้ปรับปรุงการผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนทั้งระบบพร้อมกันทุกชนิดราคา โดยเริ่มทยอยผลิตออกใช้หมุนเวียนได้บ้างเป็นบางราคา และสามารถผลิตได้ครบทุกชนิดราคาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา รวมทั้งได้ผลิตเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชนิดราคา 10 บาทขึ้นเป็นครั้งแรกด้วย เหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปรับปรุงใหม่ซึ่งประกอบด้วย ชนิดราคา 10 บาท 5 บาท 1 บาท 50 สตางค์ 25 สตางค์ 10 สตางค์ 5 สตางค์ และ 1 สตางค์ รวมทั้งสิ้น 8 ชนิดราคา กรมธนารักษ์ได้ผลิตขึ้นทุกปี โดยเปลี่ยนปี พ.ศ. บนเหรียญตามปีที่ผลิต

ลวดลายบนเหรียญกษาปณ์หมุนเวียนชุดปัจจุบัน เป็นลวดลายที่แสดงถึงสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยด้านหน้าเป็นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ มีคำว่า "ประเทศไทย" เพื่อแสดงถึงสถาบันชาติ และด้านหลังเป็นรูปวัดเพื่อแสดงถึงสถาบันศาสนา โดยเหรียญแต่ละชนิดราคาจะมีวัดสำคัญ ๆ แตกต่างกันไป



ชนิดราคา 10 บาท

- เป็นรูปพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม เป็นวัดที่สร้างมาแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดครั้งใหญ่ และพระราชทานนาม "วัดอรุณราชวราราม" 10 บาท



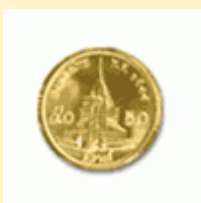
ชนิดราคา 5 บาท

- เป็นรูปพระอุโบสถวัดเบญจมพิตรตีสถวนาราม ซึ่งเดิมเป็นวัดโบราณ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระอุโบสถและถาวรวัตถุอื่น ๆ เพิ่มขึ้นและพระราชทานนาม "วัดเบญจมพิตรตีสถวนาราม" 5 บาท



ชนิดราคา 1 บาท

- เป็นรูปพระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมื่อ พ.ศ. 2398 โดยสร้างตามรูปแบบของพระมหาเจดีย์ในวัดพระศรีสรรเพชญ์ พระนครศรีอยุธยา 1 บาท



ชนิดราคา 50 สตางค์

- เป็นรูปพระเจดีย์วัดพระธาตุดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 1929 ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ยกฐานะวัดเป็นอารามหลวง ตั้งแต่ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 50 สตางค์



ชนิดราคา 25 สตางค์

- เป็นรูปพระบรมธาตุเจดีย์ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 18 ตามแบบเจดีย์ลังกา 25 สตางค์



ชนิดราคา 10 สตางค์

- เป็นรูปพระเจดีย์วัดพระธาตุเชิงชุม จังหวัดสกลนคร ไม่ปรากฏประวัติการสร้างที่แน่ชัด ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ. 2478 10 สตางค์



ชนิดราคา 5 สตางค์

- เป็นรูปพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ยังไม่แล้วเสร็จก็เสด็จสวรรคตก่อน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการต่อจนสำเร็จ 5 สตางค์



ชนิดราคา 1 สตางค์

- ปี พ.ศ. 1440 ในสมัยพระเจ้าติโลกราชแห่งอาณาจักรล้านนา โปรดให้สร้างพระบรมธาตุให้สูงขึ้นและปรับเปลี่ยนลักษณะองค์พระธาตุเป็นเจดีย์แบบลังกา 1 สตางค์
- ปี พ.ศ. 2548 กระทรวงการคลังได้อนุมัติให้กรมธนารักษ์ออกใช้เหรียญกษาปณ์หมุนเวียน ชนิดราคา 2 บาท เพิ่มขึ้นอีก 1 ชนิดราคา เป็นรูปพระบรมบรรพต วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร
- ปี พ.ศ. 2551 กระทรวงการคลังได้อนุมัติให้กรมธนารักษ์ออกใช้เหรียญกษาปณ์หมุนเวียน เนื่องจากในปัจจุบันราคาโลหะในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นเป็นให้โลหะที่ใช้ผลิตเหรียญกษาปณ์หลายชนิดราคามีมูลค่าสูงกว่าราคาหน้าเหรียญ จำเป็นต้องปรับปรุงลักษณะของเหรียญกษาปณ์เพื่อให้ค่าใช้จ่ายในการจัดทำเหรียญกษาปณ์มีความเหมาะสม จึงได้จัดทำเหรียญกษาปณ์ออกใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจดังนี้ เหรียญกษาปณ์โลหะสองสี (สีขาวและสีทอง) ชนิดราคา 10 บาท เหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ทองแดงผสมนิกเกิล) เคลือบสีทองแดง ชนิดราคา 5 บาท เหรียญกษาปณ์โลหะสีทอง (ทองแดงผสมนิกเกิลและอลูมิเนียม) ชนิดราคา 2 บาท เหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (ใส่เหล็กผสมนิกเกิล) ชนิดราคา 1 บาท เหรียญกษาปณ์โลหะสีแดง (ใส่เหล็กชุบทองแดง) ชนิดราคา 50 สตางค์ เหรียญกษาปณ์โลหะสีแดง (ใส่เหล็กชุบทองแดง) ชนิดราคา 25 สตางค์ เหรียญกษาปณ์โลหะสีขาว (อลูมิเนียม) ชนิดราคา 10 สตางค์ 5 สตางค์ 1 สตางค์

+++++